

فصلنامه مطالعات جامعه‌شناختی جوانان / سال چهارم / شماره دهم / تابستان ۱۳۹۲ / صفحات ۱۱۶-۱۰۳

بررسی تأثیر عوامل اجتماعی و روانشناختی بر احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی جوانان ۲۰ تا ۳۰ ساله استان چهارمحال و بختیاری)*

حجت الله مرادی پردنجانی^۱

ستار صادقی^۲

عنایت‌الله توکلی^۳

محمد قاسمی^۴

چکیده:

این مقاله درصدد است تا به بررسی تأثیر عوامل اجتماعی و روانشناختی بر احساس امنیت اجتماعی جوانان بپردازد. طرح آن از نوع توصیفی بوده که با هدفی کاربردی و به روش همبستگی انجام گرفته است. برای اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق نیز از پرسش‌نامه استفاده شده است. جامعه تحقیق را کلیه جوانان ۲۰ تا ۳۰ ساله استان چهارمحال و بختیاری تشکیل می‌دهد که از میان آنها تعداد ۳۱۰ نفر به صورت تصادفی به روش چند مرحله‌ای از شهرهای مختلف استان انتخاب شدند. داده‌های به دست آمده نیز با استفاده از روش همبستگی و رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. همان‌گونه که نتایج تحقیق نشان داد انگیزه دانش‌آموزان برای مشارکت با پلیس می‌تواند عامل مهمی در احساس امنیت آنان باشد، بدین صورت که هر اندازه جوانان برای تأثیراتی که مشارکت با پلیس برای آنان به همراه دارد ارزش قایل باشند به همان اندازه احساس امنیت بیشتری خواهد داشت. نتایج همچنین نشان داد که هر اندازه نیروی پلیس از جوانان حمایت نماید به همان میزان نیز آنان احساس امنیت بیشتری خواهند داشت بنابراین لازم است تا برنامه‌های بیشتری در جهت حمایت از جوانان در مقابله با تهدیدات اجتماعی تدارک ببیند.

کلید واژه: عوامل اجتماعی، روانشناختی، احساس امنیت اجتماعی، جوانان، چهارمحال و بختیاری.

* تاریخ وصول: ۹۱/۱۰/۴ تاریخ پذیرش: ۹۲/۳/۱۵

۱- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد، گروه علوم تربیتی، شهرکرد، ایران h.moradi@iaushk.ac.ir

۲- استادیار جامعه‌شناسی دانشگاه کاشان astare2008@gmail.com

۳- مربی و عضو هیأت علمی دانشگاه جامع علمی کاربردی چهارمحال و بختیاری astare2008@gmail.com

۴- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد، استادیار روان‌شناسی، شهرکرد، ایران ghasemi481@yahoo.com

۱- مقدمه

در عصر حاضر که عصر فرایپچیدگی‌های نام گرفته است، امنیت یکی از مسائل اساسی توسعه در جوامع انسانی محسوب می‌شود. به همین دلیل است که سازمان‌های تأمین‌کننده امنیت در جامعه از جمله نیروی پلیس، تمام توان خود را در راستای ارتقای امنیت اجتماعی جامعه به کار می‌برند. با این حال بدون مشارکت گسترده مردمی در انجام مأموریت‌های سازمانی پلیس و بدون رضایتمندی از نیروی پلیس، داشتن احساس تعلق به محل سکونت و حمایت همه جانبه از شهروندان، دستیابی به سطوح بالای امنیت اجتماعی بسیار مشکل خواهد بود. در کنار مباحث مربوط به امنیت، احساس امنیت نیز مطرح می‌شود. احساس امنیت عبارت است از نوعی ذهنیت و جهت‌گیری روانی مثبت (رضایت بخش، قانع‌کننده و آرام-بخش) شهروندان نسبت به عدم تأثیرگذاری حضور و بروز رویدادها و وقایع ضد امنیتی می‌باشد (نوروزی، ۱۳۸۸). این احساس بیشتر یک احساس درونی و روانی است. امنیت اجتماعی می‌تواند در جامعه‌ای بسیار ضعیف باشد اما در همان جامعه، احساس امنیت می‌تواند بسیار قوی باشد و در جامعه‌ای دیگر درست بلعکس، می‌تواند امنیت اجتماعی در بالاترین سطح خود باشد اما احساس امنیت در آن جامعه وجود نداشته باشد در چنین شرایطی جامعه دچار بحران امنیت است. مشارکت با پلیس می‌تواند زمینه‌ساز احساس امنیت در بین شهروندان باشد. بر این اساس تحقیق حاضر در راستای تأیید این ادعا تدوین یافته است.

۲- طرح مسأله تحقیق

امروزه امنیت جزء حیاتی ترین نیازهای جامعه بشری است و قوام و پایداری ساختارهای هر جامعه-ای در میزان امنیت افراد آن جامعه بستگی دارد، زوال امنیت می‌تواند آرامش خاطر انسان را از بین ببرد و به جای آن اضطراب را وارد دل انسان کند(حقیقتیان و همکاران، ۱۳۹۱: ۳۸). احساس امنیت پدیده‌ای چند بعدی است که صرفاً بر افراد تحمیل نمی‌شود بلکه اکثر افراد جامعه بر اساس نیازها، علائق، خواسته‌ها و توانمندی‌های شخصی و روانی خود در ایجاد و از بین بردن آن نقش اساسی دارند(بیات، ۱۳۸۸: ۳۲). نکته‌ای که بایستی به آن توجه شود نقش و اهمیت وجود احساس امنیت در افراد در بعد ذهنی در کنار وجود امنیت در بعد عینی است و به همین دلیل برخی از صاحب نظران احساس امنیت را مقدم بر وجود عینی امنیت معرفی می‌کنند(کرامتی، ۱۳۸۵: ۱۵۱). مازلو امنیت را شامل امنیت شخصی در برابر جرایم، امنیت مالی و شغلی، بهداشت و سالم بودن در برابر حوادث و ... قرار داده

است (سام آرام، ۱۳۸۸: ۲۱). از نظر کارن هورنای نیز آن چه در تعیین شخصیت نقش اساسی دارد، نیاز به ایمنی است و منظور او از آن داشتن امنیت است (گلزاری، ۱۳۸۵: ۸۵).
از آنجایی که داشتن احساس امنیت از ملزومات اساسی توسعه پایدار هر جامعه‌ای به شمار می‌آید، شناخت درست عوامل مؤثر بر آن از سوی نیروی انتظامی می‌تواند احساس امنیتی پایدار را چه به لحاظ فردی و چه اجتماعی به وجود آورد (دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان لرستان، ۱۳۸۹). با این توضیحات تحقیق و مطالعه در خصوص آن از اهمیت زیادی برخوردار است. در این میان قشر جوان به جهت خصوصیات روانشناختی که دارند، از اثرپذیرترین گروه‌های جامعه به شمار می‌آیند، چرا که طبق آمارهای موجود حجم عظیمی از جمعیت کل کشور را تشکیل می‌دهند. قبل از آنکه اقدامی در جهت پیشگیری از گرایش جوانان به آسیب‌های اجتماعی صورت پذیرد باید میزان و عوامل مؤثر بر احساس امنیت و ناامنی آنان شناسایی تا مسئولین بتوانند در راستای ارتقای احساس امنیت آنان اقدامات لازم را انجام دهند.

در رابطه با احساس امنیت تحقیقات زیادی در کشور صورت گرفته است که در آنها ضمن ارزیابی احساس امنیت افراد، تأثیر و نقش عوامل متعددی همچون: عوامل اجتماعی (نقش و توانمندی‌های پلیس، اعتماد اجتماعی، سرمایه اجتماعی، پایگاه اجتماعی، نظارت همگانی)؛ عوامل فرهنگی (رسانه‌ها، هویت قومی، تربیت دینی)؛ عوامل اقتصادی (پایگاه اقتصادی) و عوامل روانشناختی و ... را بر احساس امنیت مورد بررسی قرار داده‌اند.

اما از آنجایی که احساس امنیت پدیده‌ای چند بعدی و روانی- اجتماعی است، لازم است تا تأثیر عوامل دیگری را در تغییرات آن مورد توجه قرار داد، عواملی چون رضایتمندی جوانان از نیروی پلیس، انگیزه مشارکت آنان با پلیس، حمایت پلیس از جوانان و احساس تعلق آنان (مرادی پردنجانی، ۱۳۸۹: ۱۵۴). علی‌رغم اهمیت مسأله، تاکنون تحقیقی که رابطه عوامل مذکور را با احساس امنیت جوانان مورد بررسی قرار دهد، انجام نشده است که در این مقاله سعی شده است تا تأثیر عوامل فوق بر احساس امنیت اجتماعی جوانان مورد بررسی قرار گیرد تا بتوان با بهره‌گیری از آن زمینه ارتقای احساس امنیت اجتماعی آنان را فراهم نمود.

۳- پیشینه تحقیق

ضمن بررسی‌های به عمل آمده از منابع اطلاعاتی موجود در رابطه با موضوع، در می‌یابیم که تحقیقات متعددی به بررسی نقش عوامل مختلف اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و روانشناختی بر احساس

امنیت پرداخته‌اند، اما به دلیل اینکه امکان معرفی هر یک از آنها وجود ندارد، در ادامه تنها به معرفی برخی از مهمترین پژوهش‌های انجام گرفته پیرامون احساس امنیت که چارچوب تجربی تحقیق حاضر نیز مبتنی بر آن می‌باشد، می‌پردازیم:

جاسبانی (۱۳۸۱) ضمن بررسی میزان احساس امنیت دانشجویان و عوامل مؤثر بر آن با تأکید بر پیامدهای احساس ناامنی نتیجه‌گیری کرد که احساس ناامنی دانشجویان ناشی از عواملی چون کاهش رضایت از خدمات پلیس و کاهش احساس آزادی و وضعیت دشوار اقتصادی آنان است (جاسبانی، ۱۳۸۱: ۱۱-۱۲).

ربیعی (۱۳۸۳) ضمن بررسی عوامل مؤثر بر میزان احساس امنیت با تأکید بر سرمایه اجتماعی نتیجه‌گیری کرد که مشارکت اجتماعی میزان احساس امنیت اجتماعی افراد را افزایش می‌دهد (ربیعی، ۱۳۸۳: ۹-۸).

اسماعیلی (۱۳۸۶) ضمن بررسی میزان احساس امنیت شهروندان شهر مشهد و عوامل مؤثر بر آن دریافت که یکی از عوامل اثرگذار بر احساس امنیت اجتماعی آنان حمایت اجتماعی می‌باشد (اسماعیلی، ۱۳۸۹: ۵-۶).

خدامرادی (۱۳۸۷) ضمن بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان تهران نشان داد که رضایت از عملکرد و خدمات نیروی انتظامی، تحصیلات و داشتن انگیزه مشارکت با نیروی پلیس از عوامل مؤثر در احساس امنیت شهروندان می‌باشند (خدامرادی، ۱۳۸۷: ۱۰-۹).

بیات (۱۳۸۸) ضمن بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان تهرانی نشان داد که عملکرد پلیس در احساس ناامنی شهروندان تأثیر دارد. ع

لاوه بر این عواملی چون تأمین اجتماعی، مطالبات اجتماعی و احساس تعلق از عوامل مؤثر در احساس امنیت شهروندان می‌باشد (بیات، ۱۳۸۸: ۵۶-۳۱).

حقیقتیان و همکاران (۱۳۹۱) ضمن بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی دریافتند که تأثیر مستقیم سرمایه اجتماعی درون گروهی بر احساس امنیت بسیار ضعیف و قابل چشم‌پوشی است. سرمایه اجتماعی درون گروهی با تأثیر منفی (۰/۳۶) که بر سرمایه اجتماعی برون گروهی دارد بر احساس امنیت شهروندان تأثیرگذار است. همچنین سرمایه اجتماعی برون گروهی تأثیری مستقیم و در حدود (۰/۲۷) بر احساس امنیت داشته است.

سرمایه اجتماعی ارتباطی تأثیر مستقیمی بر احساس امنیت ندارد اما با تأثیر غیرمستقیم و منفی (در حدود ۰/۰۸-) با احساس امنیت رابطه معناداری را برقرار می‌کند (حقیقتیان و همکاران، ۱۳۹۱: ۳۷).

۴- چارچوب نظری تحقیق

برای تبیین نظری احساس امنیت در مقاله حاضر از نظریه های جامعه شناختی و روانشناختی استفاده شده است، که در زیر به تشریح هر یک خواهیم پرداخت.

در میان اندیشمندان حوزه جامعه شناختی برای تبیین احساس امنیت از نظریات گالبرایت و بتنام استفاده شده است. در نظر گالبرایت احساس امنیت تحت تاثیر عواملی چون مطالبات شهروندان و رضایتمندی افراد از کیفیت خدمات ارایه شده نظام قرار می گیرد (افتخاری، ۱۳۸۲: ۱۰۱).

بتنام رفاه و تامین اجتماعی را از شاخص هایی می داند که کلیت و جامعیت زندگی اجتماعی بشر را در حال و آینده از حیث عینی و ذهنی در بر می گیرد و یکی از شاخص های آن حمایت اجتماعی است. بتنام حمایت اجتماعی را شامل پرداخت های انتقالی و طرفداری های مستقیم و غیرمستقیمی که به وسیله سازمان ها به افراد ارایه می شود تعریف می کند و معتقد است هر چه حمایت اجتماعی بیشتر و کارآمدتر باشد پیشگیری از آسیب ها و مقابله و درمان آنها بهبود می یابد (ماهر، ۱۳۸۴: ۱۳۹).

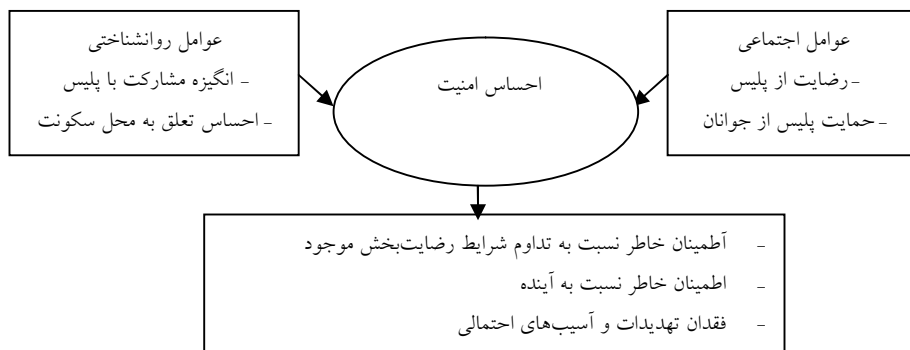
در حوزه روانشناختی نیز از نظریه های فروم و کلندرمن بهره گرفته شده است. از نظر فروم بین احساس تعلق با احساس امنیت افراد رابطه ای بنیادین وجود دارد، از نظر ایشان اگر افراد احساس تعلق کمتری داشته باشند آنان احساس عدم بیگانگی و ناامنی خواهند کرد و هر چه افراد احساس تعلق بیشتری داشته باشند به همان اندازه احساس امنیت آنان بالاتر خواهد رفت (لاندرین، ۱۳۷۸: ۲۹۹).

کلندرمن نیز نقش مشارکت را به عنوان یک فرایند اجتماعی انکارناپذیر می داند. از نظر ایشان انگیزه مشارکت افراد با احساس امنیت آنان ارتباط دارد. ایشان در مشارکت به انگیزه های اجتماعی اشاره دارد و انگیزه های اجتماعی را در قالب واکنش دیگران به عمل مشارکت می بیند که می تواند بر احساس ناامنی و یا امنیت افراد اثرگذار باشد (بیات، ۱۳۸۸: ۵۰).

با بررسی پیشینه و چارچوب نظری تحقیق می توان دریافت که بر احساس امنیت افراد عوامل متعددی اثرگذار است که در این تحقیق قصد داریم تا به بررسی نقش عوامل اجتماعی (رضایتمندی از پلیس، حمایت پلیس از جوانان) و مولفه های روانشناختی (انگیزه مشارکت و احساس تعلق) بر احساس امنیت جوانان بپردازیم.

۵- مدل مفهومی تحقیق

با توجه به مبانی نظری و تجربی تحقیق از مدل مفهومی زیر جهت تبیین احساس امنیت جوانان استفاده شده است.

شکل شماره ۱: مدل مفهومی تحقیق

۶- فرضیات تحقیق

با توجه به مدل مفهومی بالا در این مقاله، فرضیات زیر مورد آزمون قرار گرفته است:

۱. بین رضایتمندی جوانان از پلیس با احساس امنیت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۲. بین انگیزه مشارکت جوانان با پلیس با احساس امنیت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۳. بین حمایت پلیس از جوانان با احساس امنیت اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود دارد.
۴. بین احساس تعلق جوانان با احساس امنیت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد.

۷- روش‌شناسی تحقیق

با توجه به اینکه تحقیق حاضر به کاربرد دانش احساس امنیت می‌پردازد از نوع کاربردی است و با توجه به اینکه هدف آن بررسی تأثیر عوامل مختلف اجتماعی و روانشناختی بر احساس امنیت اجتماعی می‌باشد و به مسؤولین در ارتقای احساس امنیت جوانان کمک می‌نماید در زمره طرح‌های توصیفی به حساب می‌آید و از آنجائی که به تحلیل و تبیین رابطه میان عوامل مذکور با احساس امنیت جوانان در مقطع زمانی حاضر و به صورتی واقعی می‌پردازد از نوع همبستگی است.

جامعه آماری تحقیق را کلیه جوانان ۲۰ تا ۳۰ ساله استان چهارمحال و بختیاری تشکیل می‌دهد که از میان آنها تعداد ۳۱۰ نفر به روش چند مرحله‌ای^۱ انتخاب شد. برای تعیین حجم نمونه نیز از آماره مجذور کای گرجسی و مورگان استفاده شده است، با انجام محاسبات مربوطه حجم نمونه مورد نیاز برابر ۳۱۰ نفر به دست آمد.

برای گردآوری داده‌های مورد نیاز علاوه بر اطلاعات کتابخانه‌ای که به منظور دست‌یابی به پیشینه تحقیق و مباحث نظری انجام گرفت، در مرحله میدانی به منظور گردآوری داده‌های مورد نیاز از یک پرسش‌نامه استفاده شده است. برای تدوین پرسش‌نامه و اینکه آیا از روایی^۲ کافی برخوردار است، یا نه؟ با نظر خواهی از متخصصان روایی محتوایی پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفت. برای محاسبه پایایی^۳ پرسش‌نامه نیز از روش آلفای کرونباخ^۴ که یکی از روش‌های محاسبه پایایی و تعیین همابستگی درونی ابزار اندازه‌گیری است، استفاده شد. به همین منظور پرسش‌نامه اولیه بر روی ۶۰ نفر از جوانان استان اجرا و پایایی آلفای کرونباخ برای آنها محاسبه گردید. ضریب به دست آمده برای متغیرهای رضایت از پلیس، حمایت از جوانان، انگیزه مشارکت و احساس تعلق به ترتیب برابر: ۰/۷۸؛ ۰/۷۴؛ ۰/۷۰ و ۰/۷۱ به دست آمده است که برابر منابع موجود ضریب نسبتاً بالایی به حساب می‌آید.

۸- یافته‌های تحقیق

در این پژوهش برای تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیات از آزمون همبستگی و تحلیل رگرسیون^۵ استفاده شده است. لازم به ذکر است که تمامی محاسبات با استفاده از نرم افزار SPSS انجام شده است.

۸-۱- یافته‌های توصیفی

در زیر فراوانی و درصد پاسخ نمونه‌ها به هر یک از متغیرهای تحقیق آمده است، همان‌گونه که نتایج نشان داده است:

- تعداد ۲۲۹ نفر از جوانان مورد مطالعه که معادل ۷۳/۳۸ درصد از نمونه‌های تحقیق می‌باشند اعلام داشته‌اند که رضایت خیلی زیادی از خدمات پلیس دارند و تنها تعداد ۲۳ نفر از آنها رضایت کمی از

1-Multistage Sampling

2-Validity

3-Reliability

4-Cronbach Coefficient Alpha

5-Multiple Regression

خدمات و عملکرد نیروی پلیس داشته‌اند. یافته‌ها نشان داده که بیشتر نمونه‌های تحقیقی از خدمات و عملکرد نیروی پلیس استان رضایتمندی زیادی دارند.

- تعداد ۲۸۳ نفر از جوانان مورد مطالعه که معادل ۹۱/۲۹ درصد از کل نمونه‌های تحقیق می‌باشند دارای انگیزه مشارکتی بالایی با نیروی پلیس استان می‌باشند و تنها تعداد ۲۷ نفر از نمونه‌ها از انگیزه مشارکتی کمی با نیروی پلیس برخوردار هستند. یافته‌ها نشان داده که بیشتر نمونه‌ها از انگیزه بالایی جهت مشارکت با پلیس برخوردار هستند.

- تعداد ۲۲۱ نفر از نمونه‌های مورد مطالعه که معادل ۷۱/۲۹ درصد از کل نمونه‌ها را تشکیل می‌دهند معتقدند که نیروی پلیس از آنها حمایت زیادی می‌نماید و تنها تعداد ۲۱ نفر از جوانان میزان حمایت نیروی پلیس از خود را در حد کم و خیلی کمی ارزیابی کرده‌اند. یافته‌ها نشان داده که بیشتر نمونه‌ها میزان حمایت نیروی پلیس استان از جوانان را در حد زیاد و خیلی زیادی ارزیابی کرده‌اند.

- تعداد ۲۰۷ نفر از جوانان مورد مطالعه که معادل ۶۶/۷۷ درصد از نمونه‌ها را تشکیل می‌دهد احساس تعلق زیادی به محل سکونت خود نشان داده‌اند و تنها تعداد ۳۲ نفر از آنها احساس تعلق کمی به محل سکونت نشان داده‌اند. یافته‌ها نشان داده که بیشتر نمونه‌های تحقیق احساس تعلق زیاد و خیلی زیادی به محل سکونت خود دارند.

- تعداد ۲۰۲ نفر از جوانان مورد مطالعه که معادل ۶۵/۱۶ درصد از نمونه‌های تحقیق را تشکیل می‌دهند احساس امنیت زیاد و خیلی زیادی دارند و تنها تعداد ۴۵ نفر از آنان که معادل ۲۱ درصد را تشکیل می‌دهد احساس امنیت پائینی دارند. یافته‌ها نشان داده که بیشتر جوانان استان احساس امنیت متوسط و زیادی دارند.

۸-۲- یافته‌های استنباطی

۸-۲-۱- تحلیل فرضیات

در این بخش ابتدا فرضیات اصلی تحقیق مورد تحلیل و آزمون قرار گرفته و در ادامه نتایج تحلیل رگرسیونی اثر متغیرهای پیش‌بینی بر احساس امنیت جوانان ارایه شده است.

فرضیه ۱- بین رضایتمندی جوانان از پلیس با احساس امنیت رابطه معنی‌داری وجود دارد.

در آزمون این فرضیه سعی شده است تا رابطه و نقش عامل رضایتمندی جوانان از خدمات و عملکرد نیروی پلیس استان با احساس امنیت اجتماعی آنان مورد آزمون قرار گیرد. همان‌گونه که نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد بین متغیر رضایتمندی از خدمات و عملکرد پلیس با احساس امنیت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود ندارد. ضریب همبستگی ۰/۱۴ و سطح معنی‌داری ۰/۰۶۱ به دست آمده نشان‌دهنده

رابطه‌ای غیرمعنی دار میان دو متغیر رضایتمندی از خدمات و عملکرد نیروی پلیس با احساس امنیت جوانان در سطح ۰/۰۱ و ۰/۰۵ می‌باشد. بنابراین فرضیه تحقیق پذیرفته نمی‌شود و می‌توان نتیجه‌گیری نمود رضایتمندی جوانان از خدمات و عملکرد نیروی پلیس استان رابطه‌ای با احساس امنیت اجتماعی آنان ندارد.

فرضیه ۲- بین انگیزه مشارکت با پلیس با احساس امنیت رابطه معنی‌داری وجود دارد.

در آزمون این فرضیه سعی شده است تا رابطه و نقش عامل انگیزه مشارکتی جوانان با پلیس با احساس امنیت اجتماعی آنان مورد آزمون قرار گیرد. همان‌گونه که نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد بین متغیر انگیزه مشارکت جوانان با پلیس با متغیر احساس امنیت اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود دارد. ضریب همبستگی ۰/۴۱۷ و سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰ به دست آمده نشان‌دهنده رابطه‌ای معنی‌دار میان دو متغیر انگیزه مشارکت جوانان با پلیس با احساس امنیت اجتماعی آنان در سطح ۰/۰۱ و ۰/۰۵ می‌باشد. بنابراین فرضیه تحقیق پذیرفته می‌شود و می‌توان نتیجه‌گیری نمود هر اندازه جوانان انگیزه مشارکتی بیشتری با پلیس داشته باشند به همان میزان نیز آنان احساس امنیت اجتماعی بیشتری خواهند داشت.

فرضیه ۳- بین حمایت پلیس از جوانان با احساس امنیت رابطه معنی‌داری وجود دارد.

در آزمون این فرضیه سعی شده است تا رابطه و نقش عامل میزان حمایت نیروی پلیس از جوانان با احساس امنیت اجتماعی آنان مورد آزمون قرار گیرد. همان‌گونه که نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد بین متغیر میزان حمایت نیروی پلیس از جوانان با متغیر احساس امنیت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد. ضریب همبستگی ۰/۳۳۵ و سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰ به دست آمده نشان‌دهنده رابطه‌ای معنی‌دار میان دو متغیر میزان حمایت نیروی پلیس از جوانان با احساس امنیت اجتماعی در سطح ۰/۰۱ و ۰/۰۵ می‌باشد. بنابراین فرضیه تحقیق پذیرفته می‌شود و می‌توان نتیجه‌گیری نمود هر اندازه میزان حمایت نیروی پلیس از جوانان استان بیشتر باشد به همان میزان نیز آنان احساس امنیت اجتماعی بیشتری خواهند داشت.

فرضیه ۴- بین احساس تعلق جوانان با احساس امنیت آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد.

در آزمون این فرضیه سعی شده است تا رابطه و نقش عامل میزان احساس تعلق جوانان به محل سکونت خود با احساس امنیت اجتماعی آنان مورد آزمون قرار گیرد. همان‌گونه که نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد بین متغیر میزان احساس تعلق جوانان به محل سکونت خود با احساس امنیت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود ندارد. ضریب همبستگی ۰/۱۵ و سطح معنی‌داری ۰/۰۵۶ به دست آمده نشان‌دهنده رابطه‌ای غیر معنی‌دار میان دو متغیر احساس تعلق جوانان به محل سکونت خود با احساس امنیت

اجتماعی آنان در سطح ۰/۰۱ و ۰/۰۵ می‌باشد. بنابراین فرضیه تحقیق پذیرفته نمی‌شود و می‌توان نتیجه-گیری نمود احساس تعلق جوانان به محل سکونت خود رابطه‌ای با احساس امنیت اجتماعی آنان ندارد.

جدول ۱- تحلیل فرضیات تحقیق

فرضیه	متغیر پیش بین	متغیر ملاک	ضریب همبستگی	معنی‌داری
۱	رضایت از نیروی پلیس	احساس امنیت اجتماعی	۰/۱۴	۰/۰۶۱
۲	انگیزه مشارکت با نیروی پلیس	احساس امنیت اجتماعی	۰/۴۱۷	۰/۰۰۰
۳	حمایت از جوانان	احساس امنیت اجتماعی	۰/۳۳۵	۰/۰۰۰
۴	احساس تعلق	احساس امنیت اجتماعی	۰/۱۵	۰/۰۵۶

۸-۲-۲- تحلیل رگرسیون اثر متغیرهای پیش بین بر احساس امنیت اجتماعی

در جدول ۲ خلاصه نتایج تحلیل رگرسیونی اثر متغیرهای مستقل بر احساس امنیت آمده است. همان‌گونه که نتایج نشان می‌دهد مقدار ضریب تعیین^۱ ۰/۵۶۴ نشان می‌دهد که ۵۶/۴ درصد از تغییرات مربوط به احساس امنیت جوانان با متغیرهای انگیزه مشارکت با پلیس، حمایت پلیس از جوانان توضیح داده می‌شود و بقیه تغییرات مربوط به احساس امنیت اجتماعی جوانان با متغیرهای خارج از این تحقیق توضیح داده می‌شوند.

در جدول ۲ همچنین ضرایب همبستگی رگرسیونی آمده است، با توجه به ستون معنی‌داری (Sig) ملاحظه می‌شود که فقط دو متغیر (انگیزه مشارکت جوانان با پلیس و حمایت پلیس از جوانان) معنی‌دار هستند و متغیرهای رضایت جوانان از پلیس و احساس تعلق جوانان به محل سکونت خود معنی‌دار نشده‌اند که ضریب همبستگی به دست آمده نیز گویای این مطلب است.

جدول ۲- ضرایب همبستگی رگرسیونی

معنی‌داری	t	ضریب Beta	ضریب B	ضریب تعیین	ضریب همبستگی	مدل
۰/۶۷۹	-۰/۴۱۴	-	-۰/۶۰۳	۰/۵۶۴	۰/۷۵۱	(Constant)
۰/۳۱۰	-۱/۰۱۹	-۰/۶۲	-۰/۱۳۲			رضایت از پلیس
۰/۰۳۸	۲/۰۹۴	۰/۱۴۸	۰/۳۲۲			انگیزه مشارکت
۰/۰۱۵	۲/۴۴۶	۰/۱۶۳	۰/۳۲۹			حمایت جوانان
۰/۵۹۳	۰/۵۳۵	۰/۰۳۴	۰/۰۶۴			احساس تعلق

۹- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

سؤال اصلی تحقیق این بوده است که آیا عوامل اجتماعی (رضایت از پلیس و حمایت از جوانان) و عوامل روانشناختی (انگیزه مشارکت با پلیس و احساس تعلق) بر احساس امنیت اجتماعی جوانان استان چهارمحال و بختیاری تأثیر وجود دارد؟ همچنین در کنار فرضیاتی که به بررسی تأثیر عوامل اجتماعی و روانشناختی بر احساس امنیت اجتماعی جوانان اختصاص یافته بودند و در قالب جدول ضرایب همبستگی تحلیل شده‌اند، نتایج تحلیل رگرسیونی تأثیر عوامل اجتماعی و روانشناختی در پیش‌بینی احساس امنیت اجتماعی جوانان نیز ارائه شد که به نتایج قابل تأملی ختم شده است. بر این اساس ابتدا نتایج تحلیل را در خصوص فرضیات تحقیق بیان و پس از آن نتایج تحلیل رگرسیون ارائه می‌شود.

در رابطه با فرضیه اول نتایج نشان داد که بین متغیر رضایتمندی از خدمات و عملکرد پلیس با احساس امنیت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود ندارد، بنابراین فرضیه تحقیق پذیرفته نمی‌شود و می‌توان نتیجه‌گیری نمود رضایتمندی جوانان از خدمات و عملکرد نیروی پلیس استان رابطه‌ای با احساس امنیت اجتماعی آنان ندارد. این نتیجه با دیدگاه گالبرایت و همچنین نتایج تحقیق جاسبانی (۱۳۸۱) و خدامرادی (۱۳۸۷) که نشان دادند یکی از عوامل مهم در احساس امنیت اجتماعی رضایت از خدمات ارائه شده نیروی پلیس است همسو و هم جهت نبوده و مخالف آن است و نتایج آن‌ها را تأیید نمی‌کند.

در رابطه با فرضیه دوم نتایج نشان داد که بین متغیر انگیزه مشارکت جوانان با پلیس با متغیر احساس امنیت اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود دارد. بنابراین فرضیه تحقیق پذیرفته می‌شود و می‌توان نتیجه‌گیری نمود هر اندازه جوانان انگیزه مشارکتی بالاتری با پلیس داشته باشند به همان میزان نیز آنان احساس امنیت اجتماعی بیشتری خواهند داشت. این نتیجه با دیدگاه کلندرمن و همچنین نتایج تحقیق ربیعی (۱۳۸۳)؛ خدامرادی (۱۳۸۷) و حقیقتیان و همکاران (۱۳۹۱) که نشان دادند یکی از عوامل مؤثر در احساس امنیت اجتماعی انگیزه مشارکتی با نیروی پلیس است همسو و هم جهت بوده و موافق آن می‌باشد و نتایج آن‌ها را تأیید می‌کند.

در رابطه با فرضیه سوم نتایج نشان داد بین متغیر میزان حمایت نیروی پلیس از جوانان با متغیر احساس امنیت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد. بنابراین فرضیه تحقیق پذیرفته می‌شود و می‌توان نتیجه‌گیری نمود هر اندازه میزان حمایت نیروی پلیس از جوانان بیشتر باشد به همان میزان نیز احساس امنیت اجتماعی بیشتری خواهند داشت. این نتیجه با دیدگاه بنتام و همچنین نتایج تحقیق اسماعیلی (۱۳۸۶) که نشان داد یکی از عوامل مؤثر در احساس امنیت اجتماعی میزان حمایت نیروی پلیس از افراد است همسو و هم جهت بوده و موافق آن می‌باشد و نتایج آن‌ها را تأیید می‌کند.

در رابطه با فرضیه چهارم نتایج نشان داد بین متغیر میزان احساس تعلق جوانان به محل سکونت خود با احساس امنیت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود ندارد. بنابراین فرضیه تحقیق پذیرفته نمی‌شود و می‌توان نتیجه‌گیری نمود احساس تعلق جوانان به محل سکونت خود رابطه‌ای با احساس امنیت اجتماعی آنان ندارد. این نتیجه با دیدگاه فروم و همچنین نتایج تحقیق بیات (۱۳۸۸) که نشان داد یکی از عوامل مهم در احساس امنیت اجتماعی افراد میزان احساس تعلق است که آنان به محل سکونت خود دارند، همسو و هم جهت بوده و موافق آن می‌باشد و نتایج آنها را تأیید می‌کند.

در رابطه با نتایج تحلیل رگرسیون نیز نتایج مویید این بود که از میان متغیرهای ارائه‌شده فقط تأثیر دو متغیر (انگیزه مشارکت جوانان با پلیس و حمایت پلیس از جوانان) معنی‌دار هستند و تأثیر متغیرهای رضایت جوانان از پلیس و احساس تعلق جوانان به محل سکونت خود معنی‌دار نشده است. با توجه به آنچه گفته شد، توصیه‌ها و پیشنهادهای زیر به منظور افزایش احساس امنیت اجتماعی جوانان قابل عرضه است:

۱. با توجه به نتایج به دست آمده از تأثیر متغیر انگیزه‌های مشارکتی جوانان با پلیس لازم است پلیس با تدارک برنامه‌ها و دوره‌های آموزشی جوانان را با پیامدها و تأثیراتی که مشارکت با پلیس به همراه دارد آشنا سازند. چرا که همکاری جوانان با پلیس و سهیم‌نمودن آنان در فعالیت‌های مربوط به برقراری نظم و امنیت اجتماعی موجب گردیده تا آنان احساس امنیت اجتماعی بیشتری داشته باشند.
۲. با توجه به نتایج به دست آمده از تأثیر متغیر حمایت پلیس از جوانان بر احساس امنیت اجتماعی آنان لازم است پلیس زمینه‌های حمایتی خود را از افراد به ویژه جوانان مشخص نموده تا آنان از این زمینه‌ها اطلاع یابند. علاوه بر این لازم است نیروی پلیس با همکاری صدا و سیما برنامه‌های تهیه نماید که در آن تعامل میان جوانان و پلیس و حمایت نیروی پلیس از جوانان در مقابله با تهدیدات اجتماعی نمایش داده شود.
۳. پیشنهاد می‌شود تحقیق فوق روی جوانان سایر استان‌های کشور و به همراه سایر متغیرهای دیگری چون هوش اجتماعی، فرهنگی، هیجانی، باورها و اعتقادات مذهبی و ... نیز انجام شود تا بتوان مدل جامعی برای تبیین احساس امنیت اجتماعی جوانان ارائه داد.

فهرست منابع

- ۱- اسماعیلی، عطاء، (۱۳۸۶)، بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی زنان شهر مشهد در سال ۱۳۸۵ و عوامل مؤثر بر آن، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه فردوسی مشهد.

- ۲- افتخاری، علی اصغر، (۱۳۸۲)، مراحل بنیادین اندیشه در مطالعات امنیتی، فصل نامه مطالعات راهبردی: شماره ۱۹.
- ۳- بیات، بهرام، (۱۳۸۸)، بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان تهرانی، فصل نامه انتظام اجتماعی، سال اول، شماره ۱.
- ۴- خدامرادی، فریده، (۱۳۸۷)، عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان، تهران، فصل نامه پلیس پایتخت، فرماندهی انتظامی تهران بزرگ، سال اول، شماره ۲ و ۳.
- ۵- دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان لرستان، (۱۳۸۹)، ماخذشناسی حوزه مطالعاتی احساس امنیت، نظم و امنیت، دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان لرستان.
- ۶- ربیعی، رضا، (۱۳۸۳)، بررسی عوامل مؤثر بر میزان احساس امنیت اجتماعی با تأکید بر سرمایه اجتماعی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- ۷- سام آرام، عزت الله، (۱۳۸۸)، بررسی رابطه سلامت و امنیت اجتماعی با تأکید بر رهیافت پلیس محور، فصل نامه انتظام اجتماعی، سال اول، شماره ۱: ۲۹-۹.
- ۸- کرامتی، مهدی، (۱۳۸۵)، بررسی میزان احساس امنیت در شهروندان کشور، فصل نامه مطالعات امنیت اجتماعی، سال دوم، شماره ۶ و ۷.
- ۹- گلزاری، محمود، (۱۳۸۵)، تبیین روانشناختی امنیت (امنیت از دیدگاه روانشناختی)، مجموعه مقالات همایش بررسی نقش روانشناسی، مشاوره و مددکاری اجتماعی در تأمین و توسعه امنیت روانی- اجتماعی، شماره: ۱: ۸۵-۱۱۰.
- ۱۰- لاندین، رابرت ویلیام، (۱۳۸۷)، نظریه‌ها و نظام‌های روانشناسی، ترجمه یحیی سید محمدی، مؤسسه نشر ویرایش.
- ۱۱- ماهر، علی، (۱۳۸۴)، بررسی رابطه فقر و سلامت در ایران، فصل نامه رفاه اجتماعی، سال پنجم، شماره ۱۸.

- ۱۲- مرادی پردنجانی، حجت‌الله، (۱۳۸۹)، برآورد میزان مشارکت دانش‌آموزان استان، طرح پژوهشی، دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان چهارمحال و بختیاری.
- ۱۳- نوروزی، فیض‌الله، (۱۳۸۸)، بررسی احساس امنیت زنان ۱۵-۲۹ ساله شهر تهران و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن، راهبرد، سال هجدهم، شماره ۵۳.